

رام - سوم مهر

شروین وکیلی

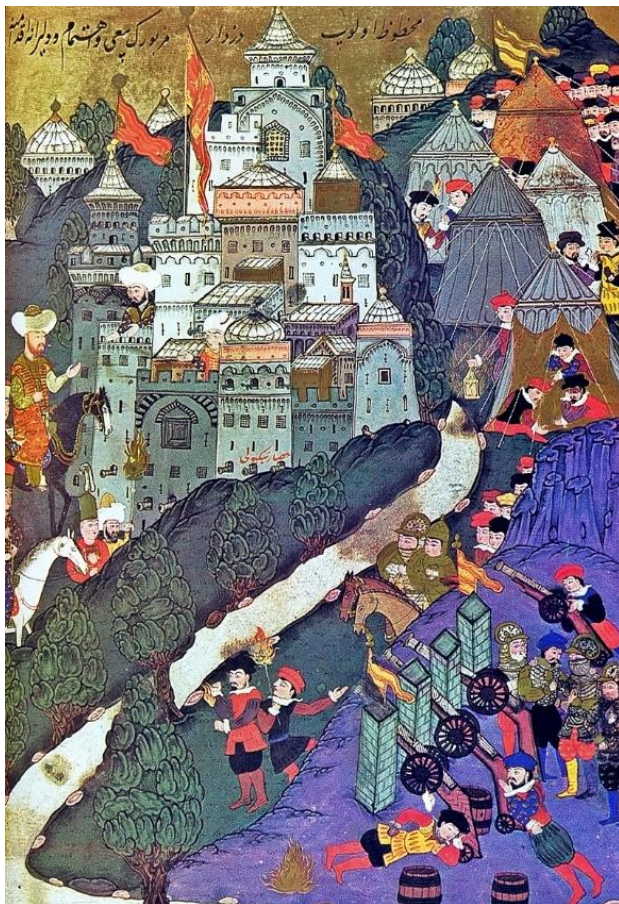
رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنزدوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

سوم مهر

روز سوم مهر سال ۱۴۱ هجری خورشیدی
محمد نفس زکیه رهبر شاخه‌ی حسنی خاندان
علوی قیام خود بر ضد سلطنت عباسی را آغاز کرد.
او در این روز از خندقی که پیامبر پیشتر هنگام
جنگ خندق در مدینه کنده بود استفاده کرد تا مانع
پیشروی سپاهیان خلیفه شود. بیش از ششصد سال
بعد، جنگ بزرگ دیگری در این روز در گرفت و
آن به سال ۷۷۵ زمانی رخ داد که بایزید اول سلطان
عثمانی در نبرد نیکوپولیس بر قوای متحد صلیبی
پیروز شد. در این نبرد که بسیار خشونت‌آمیز بود،

سپاهی حدود سی هزار نفره از سربازان انگلیسی، فرانسوی، آلمانی، کروات، موراویایی، بلغار و مجار با
سپاهیان حدود بیست هزار نفره‌ی بایزید جنگیدند و به سختی شکست خوردند (تصویر بالا). صلیبی‌ها حدود
هزار تن از مردم غیرنظامی مسلمان را پیش از نبرد به گروگان گرفته بودند که در شب پیش از نبرد همه را
برای در هم شکستن روحیه‌ی سربازان بایزید کشتار کردند. اما این کارشان بدتر خون دشمن‌شان را به جوش
آورد و باعث شد با آن که شماری کمتر داشتند، دلیرانه‌تر بجنگند. سپاهیان صلیبی در این نبرد به کلی از میان
رفتند و اسیران هم به انتقام کشتار شهروندان غیرنظامی اعدام شدند.

در دوران معاصر در سوم مهر سال ۱۲۶۱ میرزا یوسف خان مستشارالدوله به خاطر آن که در روزنامه‌ی اختر به نفع مشروطه مطلب نوشته بود دستگیر شد و با غل و زنجیر در خانه‌ی حاجب‌الدوله بازداشت شد. با این همه چون جرمش در بدگویی از دولت اثبات نشد خشم ناصرالدین شاه به جایی نرسید و اندکی بعد آزادش کردند. شانزده سال بعد همین مشروطه‌خواهان چندان نیرومند شده بودند که وقتی محمدعلی شاه نوه‌ی ناصرالدین شاه بر ضد مجلس کودتا کرد، با قوای مسلحی به مقاومت پرداختند. روز جمعه سوم مهر سال ۱۲۸۷ یک سپاه دولتی با سی تا سی و پنج هزار سرباز به گروهی سیصد نفره از مجاهدان مشروطه‌خواه که در تبریز سنگر گرفته بودند حمله کردند و شکست خوردند و وادار به عقب‌نشینی شدند. در همین گیر و دار سربازی دلیر در سپاه دولتی حضور داشت که تا نُه سال بعد (۱۲۹۶) به ریاست باطالیون تیرانداز رسید، و او رضا خان سوادکوهی بود که چند سال بعد به تاج و تخت دست یافت.

یوسف خان مستشارالدوله

فرحات عباس

رضا خان فرماندهی یگان مسلسل

در سال ۱۳۲۰ پس از فرو افتادن همین رضا شاه از سلطنت قاعده‌ی سانسور نامه‌ها در ادارات پست و صندوقهای پستی برداشته شد، و رسم گرفتن پروانه‌ی مسافرت از اداره‌ی کل شهربانی برای سفر در کشور نیز برچیده شد و مردم از این تاریخ توانستند بی اطلاع شهربانی به هر شهری مسافرت کنند. با همین آزادی بود که چهار سال بعد (در سوم مهر ۱۳۲۴) سید جعفر پیشه‌وری وقتی دید اعتبارنامه‌اش در مجلس رد شده

بی‌خبر از تهران خارج شد و وارد تبریز شد. در همین روز بازار قزوین در طی یک آتش‌سوزی به کلی سوخت و تبدیل به تلی از خاکستر گردید. در این حریق ششصد باب مغازه از بین رفت و میلیون‌ها ریال کالا نابود شد.

یک سال بعد (۱۳۲۵) یاغی‌گری عشایر فارس در تمام منطقه ابعاد گسترده‌ای پیدا کرد و در چنین روزی شهر کازرون مورد حملات خونبار عشایر قرار گرفت. به دستور احمد قوام نخست‌وزیر هیئتی مرکب از نیک‌پی معاون نخست‌وزیر، سردار فاخر حکمت، علی‌هیئت دادستان کل، سرپاس صفاری رئیس شهربانی، امیر همایون بوشهری برای مذاکره با سران عشایر مخصوصاً ناصر قشقایی به شیراز رفتند.

شش سال بعد جنبش ملی شدن صنعت نفت آغاز شده بود و در این روز به سال ۱۳۳۱ پیشنهاد متقابل ایران به پیام مشترک چرچیل و ترومن منتشر شد و مصدق شرایط ایران را در مقابل پیشنهاد انگلیس و امریکا تشریح کرد. تا دو سال بعد دولت دکتر مصدق سرنگون شد و در ۱۳۳۳ یک هیئت اقتصادی از فرانسه وارد تهران شد، با این مأموریت که درباره وضع اقتصادی ایران و بازرگانی کشور مطالعه کند و در نتیجه سی میلیارد فرانک وام در اختیار دولت قرار دهد. در همین روز مذاکره پیرامون قرارداد نفت در کمیسیون خاصی مرکب از ۳۶ نفر نمایندگان مجلس شورای ملی و سنا آغاز شد. نخست‌وزیر و وزیر دارائی در جلسات این کمیسیون مشارکت خواهند داشت.

این روز در جریانهای کارگری ایران و جنبشهای ضداستعماری سرزمینهای نزدیک به ایران نیز اهمیتی داشته است. در سوم مهر ۱۳۳۴ نیروی هوایی سلطنتی اردن تاسیس شد، در ۱۳۳۸ به دنبال ورود پگوف به ایران جمعیت دفاع ملی فعالیت خود را متوقف ساخت و در ۱۳۴۱ خسروانی وزیر کار اعلام کرد به زودی کارگران در سود کارخانه‌ها سهم خواهند شد. سه سال بعد در ۱۳۴۱ عبدالله سلال در یمن کودتا کرد و امام بدر را از قدرت کنار زد و تاسیس دولت جمهوری یمن را اعلام کرد و خود نخستین رئیس‌جمهورش شد.

در همین روز فرهاد (فرحات) عباس تاسیس جمهوری خلق الجزایر را اعلام کرد و خود به ریاست جمهوری‌اش رسید.

سوم مهرماه در تاریخ جنگ با چند رخداد کوچک مصادف بوده است. در سال ۴۴۵ نبرد پل استمفورد که واپسین درگیری از رده‌ی هجوم‌های وایکینگ‌ها بود، میان ۹ هزار مهاجم نروژی و ۱۵ هزار مدافع انگلیسی درگرفت و به شکست وایکینگ‌ها و کشتار ۶ هزار نروژی منتهی شد (تصویر زیرین). در ۱۳۲۱ هم در بحبوحه‌ی جنگ جهانی دوم دولت سوئیس اعلام کرد از پذیرفتن پناهندگاهی که به دلایل نژادی به این کشور می‌کوچند معذور است. به این ترتیب سوئیس مرزهای خود را بر روی یهودیانی که می‌خواستند از آلمان خارج شوند بست. در ۱۳۴۲ هم جنگ‌های استقلال موزامبیک برای جدایی از پرتغال آغاز شد.

شل سلورستین

ویلیام فاکنر

مراسم تاسیس نیروی هوایی اردن

این روز از نظر تاریخ فرهنگ و پیدایش نهادهای مدرن هم اهمیتی دارد. در ۱۰۵۹ اولین روزنامه‌ی

چاپ شده در قاره‌ی آمریکا به نام «ظهورهای عمومی، هم خارجی و هم داخلی» (*Publick Occurrences Both Forreign and Domestick*) منتشر شد که البته این روزنامه تنها همین یک

شماره را پایید!

در ۱۱۵۹ اپرای پکن در جریان نمایشی درباری تاسیس شد، در ۱۲۵۹ پارک ملی سکویا با فرمان

سنای آمریکا تاسیس شد و در ۱۲۸۵ لئوناردو تورس ی کوئودو نخستین نمونه از فناوری کنترل از راه دور را در خلیج بیلئو در برابر انبوهی از تماشاچیان به نمایش گذاشت و به کمک آن قایقی را از دور در ساحل

جا به جا کرد. در ۱۳۳۶ اولین خط تلفن دو طرف اقیانوس آتلانتیک را به هم متصل کرد و در ۱۳۵۶ هم

۴۲۰۰ نفر در نخستین مسابقه‌ی دوی ماراتون شیکاگو شرکت کردند.

راست: علی پروین

چپ: عبدالله سلال

در روز سوم مهر ماه شخصیت‌هایی به کلی متفاوت زاده شده‌اند: ۱۲۳/۷/۳: فردریک ویلهلم دوم شاه پروس (۱۱۲۳)، ویلیام فاکنر نویسنده‌ی آمریکایی (۱۲۷۶)، دیمیتری شوستاکوویچ موسیقیدان روسی (۱۲۸۵)، شل سیورستین نویسنده و شاعر آمریکایی (۱۳۰۹)، منوچهر آتشی (۱۳۱۰)، علی پروین فوتبالیست (۱۳۲۵)، کاترین زتا جونز (۱۳۴۸) همگی در این روز به دنیا آمده‌اند.

درگذشتگان نامدار این روز هم عبارتند از یزید سوم خلیفه‌ی اموی (۱۲۳) و ادوارد سعید جامعه‌شناس (۱۳۸۲).

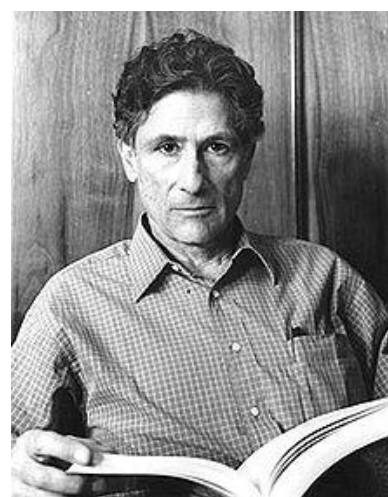
فریدون میرزا پسر احمدشاه قاجار هم در این روز به سال ۱۳۵۳ در تصادف رانندگی در ژنو جان باخت.

منوچهر آتشی

کاترین زتا جونز

ادوارد سعید